

essentias, in vitas, in mentes. Eadem hæc a patre per filium, sunt in spiritum susa, iam etiam distinctiora, et ad exitum ex profundo propinquiora. Sed hæc suo loco. Num quæ de intellectu supersunt conficiamus.

Duobus Mentis, et Intellectus nominibus rem eandem significamus: quam Græci nominum ditissimi, non nisi uno νοῦν habuerunt nominare. Intellectus omnium confessu intelligit. Et nisi intellectus esset, non intelligeret, et nisi intelligeret, intellectus esset minime. Munus ergo eius proprium, et opus, est intelligere, et intellectio. Hæc nulli dubia. Sicuti neque hoc, Intellectionem, cognitionem esse quandam. Cognitionem autem quid nam sit, quis nam philosophorum explicavit? Dicamus non aliquid, tum de cognitione in genere, tum de præstantissima cognitionum, intellectione. Unde aliæ derivantur cognitiones omnes.

Cognitionem igitur quid nam est sui natura? Videtur sane, non aliud quid esse, quam conversio, et intensio cognoscentis in cognoscibile, studio veritatis adipiscendæ. Hæc quidem cognitio est, in universum. Prima autem cognitio est in intellectu primo. Quia hic prius omnium, amore veri intenditur in cognoscibile. Per quam intensionem factus est intellectus, et actum intelligendi est consecutus. Nam cum essentia illa primaria, in se ita sit unita, ut nullo modo a se discernatur, sit ut id quod ab ea prodit, discretum sit ab ea, et secundo ab ea gradu distans. Quod cum in se iam consistat, et se ipso circumscriptum, in se ipso in causam suam quasi ad remedium suæ discretionis convertitur, et ab ipsa veritatis fulgore oppletur. Atque ita primus fit intellectus. Tum cognitionis suæ oculus, in se primum intendens, ut contemplatione eius a quo prodiit, in illud redeat. Et illud, quantum in iam discreto fieri queat, in se reducat, adnititur. Atque ita sit, ut cognitio, nihil sit aliud, quam Coitio quædam, cum suo cognoscibili. Unde facile, e coitione, in cognitionem nomen est conversum. Græcis vero est forte, γνῶσις cognitio quasi νέα γένεσις, nova generatio, et νόησις, νόεσις intellectio, reditus sit quidam in ipsam essentiam. Sed hæc etyma, a re non distantia, sunt satis. Res vero ita se habent, ut γνῶσις cognitio, et νόησις intellectio, hanc habeant notionem, ut utraque sit, reditus eius quod prodiit, ad id, unde venit. Et quod a causa sua quasi abiit, egeat ad eam redire. In quo quidem eius reditu, non abolet distantiam eam, qua a causa sua, ente distat. Sed ipsum quod distat, qua distat, in id reducitur, a quo prodiit, et a quo distetit. Itaque cognitio, dum cognoscens in cognoscibile, qua si suppetias petens vertitur, et in ea conversio ne illustratur, dici potest collustratio quædam, et luminis a cognoscibili, in cognoscens immissio, et infusio, talis ut ei essentialis fiat. An vero potius, per hoc quidem fit cognitio: sed ipsa forte non hoc est? Quid igitur patitur cognoscens, quando nondum cognoscit? An forte cupit, ipsum cognoscibile, ut eo indigum? At quid nam est hoc cognoscibile? Ens forte est. Sed forsitan non qua ens, cognoscibile est. Ens enim qua ens, tantum est. Cognoscibile vero, in ente, forte est aliud. Vel fortasse hoc illi inest, non tamen quo differant, adhuc est notum. Forsitan hac methodo noscetur. Ens est hypostasis sive substantia. Cognoscibile vero est eius claritudo. Nam et in materialibus formis, idem videtur evenire. Aliud enim est substantia, aliud est sensibile. Hoc enim ab illa veluti efflorescit: et ei, usque ad sensum præluet. Sic et entis claritudo est flos quidam inde enascens, et splendor qui et præluet, usque in cognoscens. Eique sursum intenso occurrens inditur, et ipsum perficit, et cupiditatem eius, luminis proprii repletionem saturat. Intellectus ergo, non cognoscit ipsum ens, sed eius efflorescentem claritatem. Vel etiam ens cognoscit, sed per eius claritatem, et per id quod in ente est cognoscibile. Appetit quidem intellectus ens ipsum, et ad id redire nititur, ut cum illo coeat, et illud coeat secum: unde coitio fiat, et cognitio. Adipiscitur autem id, qua cognoscibile est. Forte et appetitio hæc dicenda est fieri, per cognoscibile ipsius. Hoc consessum esto. Consecutio, et adeptio entis, cognoscenti intellectui sit, qua est cognoscibile. Hæc aut claritudo, non nisi a mente percepta quid nam fuerit? Nam per ipsam cognosci diximus ens. Ens aut ipsum, non per se cognosci. An vero, verum fuerit, hanc claritudinem, effluxum atque emanationem quandam esse ab ipso ente. A quo ita effluit, sicuti a sole lumen hoc circumterreneum effluit. Et sicuti quis, solem ipsum intuens per claritudinem suam non superficiale tantum intuetur, sed totam, quæ in